

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-310/14

**Nike European Operations Netherlands BV
prieš
Sportland Oy**

(*Helsingin hovioikeus* prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Reglamentas (EB) Nr. 346/2000 — 4 ir 13 straipsniai — Bankroto byla — Žalingi aktai — Ieškinys dėl mokėjimų, atliktų prieš iškeltą bankroto bylą, grąžinimo — Valstybės narės, kurioje iškelta bankroto byla, teisė — Kitos valstybės narės teisė, reglamentuojanti nagrinėjamą aktą — Teisė, nenumatanti „jokių priemonių atitinkamu atveju užginčyti minėtą teisės aktą [minėtą aktą]“ — Įrodinėjimo pareiga““

Santrauka – 2015 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo (šeštoji kolegija) sprendimas

1. *Europos Sąjungos teisė — Aiškinimas — Tekstai keliomis kalbomis — Vienodas aiškinimas — Skirtumai tarp skirtingų kalbinių versijų — Nagrinėjamo teisės akto kontekstas ir tikslas kaip referencinis pagrindas*

(Tarybos reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis)

2. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Bankroto bylos — Reglamentas Nr. 1346/2000 — Žalingi aktai — Taikytina teisė — Bendros taisyklės dėl „lex fori concursus“ taikymo išimtis — Taikymo sąlygos — Aktas, kuris negali būti ginčijamas remiantis „lex causae“ — Pareiga atsižvelgti į visas nagrinėjamo atvejo aplinkybes*

(Tarybos reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis)

3. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Bankroto bylos — Reglamentas Nr. 1346/2000 — Žalingi aktai — Taikytina teisė — Bendros taisyklės dėl „lex fori concursus“ taikymo išimtis — Taikymo sąlygos — Aktas, kuris negali būti ginčijamas remiantis „lex causae“ — Atsakovui, kuriam pareikštas ieškinys dėl akto negaliojimo, panaikinimo ar netaikymo, tenkanti įrodinėjimo pareiga*

(Tarybos reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis)

4. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Bankroto bylos — Reglamentas Nr. 1346/2000 — Žalingi aktai — Taikytina teisė — Bendros taisyklės dėl „lex fori concursus“ taikymo išimtis — Taikymo sąlygos — Aktas, kuris negali būti ginčijamas remiantis „lex causae“ — Reglamente reglamentuota įrodinėjimo pareiga — Procesinių nuostatų nebuvimas — Nacionalinės teisės taikymas — Sąlyga — Lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų laikymasis*

(Tarybos reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis)

5. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Bankroto bylos – Reglamentas Nr. 1346/2000 – Žalingi aktai – Taikytina teisė – Bendros taisyklės dėl „lex fori concursus“ taikymo išimtis – Taikymo sąlygos – Aktas, kuris negali būti ginčijamas remiantis „lex causae“ – Vertinimas atsižvelgiant į visas šios teisės nuostatas ir bendruosius principus*

(Tarybos reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis)

6. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Bankroto bylos – Reglamentas Nr. 1346/2000 – Žalingi aktai – Taikytina teisė – Bendros taisyklės dėl „lex fori concursus“ taikymo išimtis – Taikymo sąlygos – Aktas, kuris negali būti ginčijamas remiantis „lex causae“ – Atsakovui, kuriam pareikštas ieškinys dėl akto negaliojimo, panaikinimo ar netaikymo, tenkanti įrodinėjimo pareiga – Tik po to, kai atsakovas įrodo, kad atitinkamas aktas negali būti ginčijamas, ieškovui tenkanti įrodinėjimo pareiga*

(Tarybos reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis)

1. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 17 punktą)

2. Reglamento Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 13 straipsnis aiškinamas taip, kad jo taikymas, atsižvelgiant į visas nagrinėjamo atvejo aplinkybes, susijęs su sąlyga, jog atitinkamas aktas negali būti ginčijamas remiantis šiam aktui taikytina teise (*lex causae*).

Iš tiesų, šio reglamento 13 straipsniu siekiama apsaugoti asmens, kuris gavo naudos iš visiems kreditoriams žalingo akto, teisėtus lūkesčius ir numatoma, kad šiam aktui net ir po bankroto bylos iškėlimo toliau bus taikoma teisė, kuri buvo jam taikoma tuo metu, kai šis aktas buvo atliktas, t. y. *lex causae*. Iš šio tikslo aiškiai matyti, kad taikant minėtą straipsnį reikalaujama atsižvelgti į visas nagrinėjamo atvejo aplinkybes. Iš tiesų negalima turėti teisėtų lūkesčių, kad akto galiojimas po bankroto bylos iškėlimo bus vertinamas neatsižvelgiant į šias aplinkybes, nors, neiškėlus tokios bylos, į jas turėtų būti atsižvelgta.

Be to, pareiga siaurai aiškinti minėto reglamento 13 straipsnyje numatytą išimtį prieštarauja plačiam šio straipsnio taikymo srities aiškinimui, kuriuo asmeniui, gavusiam naudos iš visiems kreditoriams žalingo akto, leidžiama išvengti *lex fori concursus* taikymo, tik visiškai abstrakčiai nurodant galimybės ginčyti atitinkamą aktą nebuvimą remiantis *lex causae* nuostata.

(žr. 19–22 punktus ir rezoliucinės dalies 1 punktą)

3. Reglamento Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 13 straipsnio taikymo tikslais tuo atveju, kai atsakovas, kuriam pareikštas ieškinys dėl akto negaliojimo, panaikinimo ar netaikymo, nurodo šiam aktui taikytinos teisės (*lex causae*) nuostatą, pagal kurią ši aktą galima ginčyti tik toje nuostatoje numatytomis aplinkybėmis, jis turi nurodyti šių aplinkybių nebuvimą ir pateikti to įrodymų.

Iš tiesų, iš paties minėto reglamento 13 straipsnio teksto matyti, kad atsakovas, kuriam pareikštas ieškinys dėl akto negaliojimo, panaikinimo ar netaikymo, turi pateikti įrodymų, jog šis aktas, remiantis *lex causae*, negali būti ginčijamas. Be to, numatydamas, kad šis atsakovas turi pateikti įrodymų, jog atitinkamas aktas, atsižvelgiant į visas nagrinėjamo atvejo aplinkybes, negali būti ginčijamas jokiais priemonėmis, minėtas 13 straipsnis šiam atsakovui nustato pareigą, bent jau netiesiogiai, pateikti įrodymų tiek dėl faktinių aplinkybių, leidžiančių daryti išvadą, kad atitinkamo akto negalima ginčyti, buvimo, tiek dėl bet kokio elemento, kuris prieštarautų tokiai išvadai, nebuvimo.

(žr. 25, 31 punktus ir rezoliucinės dalies 2 punktą)

4. Nors įrodinėjimo pareigos priskyrimas aiškiai reglamentuotas Reglamento Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 13 straipsnyje, jame nėra nuostatų, susijusių su konkretesniais procesiniais aspektais. Taigi, šiame straipsnyje nėra nuostatų, susijusių, be kita ko, su įrodymų pateikimo sąlygomis, kompetentingame nacionaliniame teisme priimtinais įrodymais ar principais, taikomais vertinant jam pateiktų įrodymų įrodomąją galią.

Jeigu Sąjungos teisėje šios taisyklės nesuderintos, pagal valstybių narių procesinės autonomijos principą jos turi būti įtvirtintos kiekvienos valstybės narės teisės sistemoje su sąlyga, kad jos nėra mažiau palankios, nei reglamentuojančios panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas).

Pastaruoju principu, viena vertus, draudžiama taikyti nacionalines procesines taisykles, dėl kurių taptų praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasiremti Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsniu, numatant per griežtas taisykles, visų pirma kiek tai susiję su priešingais įrodymais, t. y. kad tam tikrų aplinkybių nebuvo. Kita vertus, pagal šį principą draudžiamos pernelyg švelnios nacionalinės įrodinėjimo taisyklės, kurių taikymas praktikoje reikštų minėto reglamento 13 straipsnyje numatytos įrodinėjimo pareigos perkėlimą.

Tačiau vien tai, kad sudėtinga pateikti įrodymų apie aplinkybių, kuriomis pagal *lex causae* negalima ginčyti atitinkamo akto, buvimą arba prireikus įrodymų apie *lex causae* numatytų aplinkybių, kuriomis šis aktas gali būti ginčijamas, nebuvimą, savaime nepažeidžia veiksmingumo principo, o veikiau atitinka reikalavimą minėtą straipsnį aiškinti siaurai.

(žr. 27-30 punktus)

5. Reglamento Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 13 straipsnis aiškintinas taip, kad formuluotė „nenumato jokių priemonių užginčyti minėtą teisės aktą [minėtą aktą]“, be bankroto srityje taikytinų šiam aktui taikytinos teisės (*lex causae*) nuostatų, apima visas tos teisės nuostatas ir bendruosius principus.

Iš tiesų, pagal šio reglamento 13 straipsnį siekiama apsaugoti asmens, kuris gavo naudos iš visiems kreditoriams žalingo akto, teisėtus lūkesčius, ir numatoma, kad šiam aktui net ir po bankroto bylos iškėlimo toliau bus taikoma *lex causae*. Be to, tam, kad šis 13 straipsnis būtų taikomas tokiam naudos gavusiam asmeniui, reikia atsižvelgti į visas nagrinėjamo atvejo aplinkybes.

Teisėtų lūkesčių apsaugos tikslas ir būtinumas atsižvelgti į visas nagrinėjamo atvejo aplinkybes reikalauja to paties reglamento 13 straipsnį aiškinti taip, kad minėtas naudos gavęs asmuo turi pateikti įrodymų, jog atitinkamo akto negalima ginčyti remiantis nei bankroto srityje taikytinomis *lex causae* nuostatomis, nei bendrai *lex causae*.

Iš tiesų, viena vertus, Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnio tekstas aiškiai patvirtina tokį aiškinimą, nes šiuo straipsniu naudos iš žalingo akto gavusiam asmeniui nustatoma pareiga pateikti įrodymų, kad šio akto negalima ginčyti „jokiomis priemonėmis“. Kita vertus, negalima turėti teisėtų lūkesčių, kad aktas, kurį galima ginčyti remiantis *lex causae* nuostata ar bendroju principu, po bankroto bylos iškėlimo bus vertinamas tik pagal bankroto srityje taikytinas *lex causae* nuostatas.

(žr. 33–36 punktus ir rezoliucinės dalies 3 punktą)

6. Reglamento Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų 13 straipsnis aiškintinas taip, kad atsakovas, kuriam pareikštas ieškinys dėl akto negaliojimo, panaikinimo ar netaikymo, turi įrodyti, jog visa šiam aktui taikytina teisė (*lex causae*) neleidžia ginčyti šio akto.

Iš tiesų minėto reglamento 13 straipsnyje, pagal kurį atsakovas turi nurodyti aplinkybių, leidžiančių ginčyti šį aktą remiantis *lex causae*, nebuvimą ir pateikti to įrodymų, nedaromas skirtumas tarp bankroto srityje taikytinų *lex causae* nuostatų ir kitose srityse taikytinų *lex causae* nuostatų ir principų, bet numatyta, kad atsakovas turi pateikti įrodymų, jog atitinkamas aktas negali būti ginčijamas „jokiomis priemonėmis“. Todėl iš šio straipsnio teksto aiškiai matyti, kad šis straipsnis aiškinamas taip, jog atsakovas turi įrodyti, kad visa *lex causae* neleidžia ginčyti šio akto.

Ši išvada taip pat atitinka principą, kad Reglamento Nr. 1346/2000 13 straipsnis turi būti aiškinamas siaurai, ir minėto 13 straipsnio tikslą apsaugoti asmens, kuris gavo naudos iš visiems kreditoriams žalingo akto, teisėtus lūkesčius, numatant, kad šiam aktui toliau bus taikoma teisė, kuri jam taikyta tuo metu, kai šis aktas buvo atliktas.

Ieškinį dėl akto negaliojimo, panaikinimo ar netaikymo gavęs nacionalinis teismas gali manyti, kad pareiga pateikti įrodymų, jog egzistuoja minėtos teisės nuostata ar principas, pagal kuriuos šis aktas gali būti ginčijamas, tenka ieškovui, tik jei nusprendžia, kad atsakovas pirmiausia pagal jo nacionalinėje procesinėje teisėje paprastai taikytinas taisykles faktiškai įrodė, jog atitinkamo akto pagal tą pačią teisę negalima ginčyti.

(žr. 38–41, 45 punktus ir rezoliucinės dalies 4 punktą)